

Aleg. 141.

Sprawozdanie

komisji sanitarnej z przedłożenia Wydziału krajowego w przedmiocie deklaracyi co do umieszczenia klinik przy szpitalu powszechnym we Lwowie dla przyszłego fakultetu medycznego wszechnicy lwowskiej.

Wysoki Sejmie!

Uniwersytet lwowski dziwne przechodził koleje. Założony wola Najjaśniejszego Pana i Cesarza Józefa II. w roku 1784 skreślona własnoręcznie w najwyższym piśmie z dnia 2. kwietnia 1784 roku w słowach: „Die Lemberger Universität mit 1. Novembris gantz gewiss ihren anfang nehmen muss“; został uroczyście 3. listopada 1784 otwarty i posiadał fakultet lekarski z 6 profesorami. Już w roku 1788 zmieniony został ten fakultet na lyceum.

W roku 1795 otrzymała Austria Województwo krakowskie i wtedy już powstała w decydujących sferach myśl przeniesienia całego Uniwersytetu do Krakowa. Najjaśniejszy Pan w roku 1802 rozstrzyga, że mają pozostać oba uniwersytety. Pomimo to usiłowania przeniesienia uniwersytetu lwowskiego nie ustają. Wylania się nawet projekt umieszczenia go w Jarosławiu, osiągają one w końcu skutek, a pismo cesarskie z 20. listopada 1803 poleca przeniesienie Uniwersytetu ze Lwowa do Krakowa. We Lwowie zaś zostaje lyceum. W krótkim czasie przekonały się władze decydujące, że frekwencya słuchaczy na Uniwersytecie w Krakowie się nie podniosła a we Lwowie lyceum uczęszczone było znacznie silniej nawet w dziale nauk lekarskich. Z tego powodu występują na nowo, już około roku 1810 życzenia reaktywowania Uniwersytetu we Lwowie, które atoli Najwyższe postanowienie cesarskie z dnia 9. lipca 1810 i drugie z dnia 3. grudnia 1810 załatwia odmownie. Pomimo tego Najwyższego rozstrzygnięcia, potrzeba reaktywowania Uniwersytetu występuje na nowo i dnia 17. maja 1816 Najjaśniejszy Pan i Cesarz Franciszek poleca reaktywowanie Uniwersytetu w słowach: „Ich will, dass das Lyceum in Lemberg in eine Universität, jedoch mit Ausnahme der medicinischen Studien erhoben werde“. Uniwersytet zostaje 4. listopada 1817 uroczyście otwarty i otrzymuje nazwę Universitas Franciscea od swego wskrzesiciela. Brakuje mu fakultetu lekarskiego, który tylko jako lyceum, jako szkoła medyczno chirurgiczna dopełnia braku fakultetu. Najwyższem postanowieniem z dnia 20. marca 1871 zniesiona została, od 31. grudnia 1875 i ta szkoła, a na jej miejsce nie pozostało. Obydwa Uniwersytety w Austrii, które w miejsce fakultetu lekarskiego tylko takie szkoły medyczno-chirurgiczne posiadały, tj. Graz i Innsbruck otrzymały po zwinięciu tych szkół, fakultety lekarskie, a Uniwersytet we Lwowie nie miał żadnej szkoły medycznej przez lat 16. Dopiero Najwyższe postanowienie Jego ces. król Apostolskiej Mości Cesarza Franciszka Józefa, z dnia 25. października 1891 roku stwarza dla Uniwersytetu lwowskiego czwarty fakultet tj. lekarski,

a Jego łaska Monarsza i ojcowska opieka nad naszą biedną krainą dopełnia tego, co postanowili Najjaśniejsi poprzednicy, Cesarze Józef i Franciszek.

Nasz kraj jakkolwiek ubogi, i zdawna upośledzony, przejęty pragnieniem okazania głębokiej wdzięczności za łaskę Monarszą, za spełnienie tylekrotnie wszechstronnie powtarzanych prośb, przynosi swoje kamienie do założenia fundamentów tej wielkiej budowy, co ma nosić nazwę fakultet lekarski. Za pośrednictwem najwyższej władzy autonomicznej przychodzi do skutku układ z Rządem co do umieszczenia klinik przyszłego fakultetu medycznego Wszechnicy lwowskiej w naszym krajowym szpitalu powszechnym; — klinik, które tam już były w tym samym szpitalu do roku 1875 i których prawo założenia tamże, zastrzegł sobie Rząd przy oddaniu szpitali pod zarząd władz autonomicznych. Od tego czasu nauka lekarska ze swemi wymaganiami co do szkoły i co do urządzeń szpitalnych postąpiła olbrzymio i koszta urządzenia tych klinik wzmogły się niemało. Więc kraj nasz, chcąc dać dowód, jak wysoko ceni naukę, tę potęgę, która obecnie wszędzie zwycięża i jedynie daje otuchę lepszej przyszłości — pragnie przyczynić się do uposażenia przyszłej szkoły lekarskiej o ile jego siły tylko wystarczą — pragnie dać dowód, że nieprawdziwie posądzanym bywa o tamowanie postępu. Tu jest źródło układów Wydziału krajowego z Rządem w sprawie umieszczenia klinik uniwersytetu w szpitalu i tu leży przyczyna obciążenia budżetu krajowego na lata następne kwotą 181.438 zł. w. a.

Wobec tego faktycznego stanu rzeczy wnosi komisya sanitarna zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm upoważnia Wydział krajowy do zawarcia umowy z c. k. Administracją państwa, na podstawie deklaracji zeznanej przez Wydział krajowy w dniu 15. września r. b. w brzmieniu następującem:

U m o w a

która została zawartą pomiędzy Wydziałem krajowym Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem imieniem funduszu krajowego a c. k. Administracją państwa w sprawie fakultetu lekarskiego na c. k. Uniwersytecie we Lwowie.

I. Wydział krajowy zobowiązuje się na gruncie należącym do ogólnego szpitala krajowego we Lwowie wybudować kosztem funduszu krajowego dwa nowe pawilony na klinikę wewnętrzną i chirurgiczną, zaś zamierzony szpital położniczy rozszerzyć kosztem tegoż funduszu tak, aby obejmował także klinikę położniczą i ginekologiczną.

II. Plany tych trzech budynków ułożone będą przez Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Rządem w ten sposób, iż:

- a) klinika chorób wewnętrznych obejmować ma 4—6 sal większych i 4 pokoje (separatki) razem na 50 łózek, amfiteatralną salę wykładową, podręczne laboratorium bakteriologiczne i chemiczno-mikroskopowe, oraz małe laboratorium dla uczniów, gabinet profesora, poczekalnię dla chorych przychodnich, mieszkanie dla dwóch asystentów po jednym pokoju i przedpokoju, w suterrenach lub na poddaszu dwa pokoje dla służby i jeden pokój dla nadzorczyńi, izbę do przechowania zwierząt dla doświadczeń, łazienkę, kuchnię i wychodki;
- b) klinika chirurgiczna obejmować ma 4 sale dla chorych po 10 łózek. 2 separatki, salę operacyjną małą do laparatomij, gabinet profesora, poczekalnię i salę ordynacyjną dla chorych

przychodnich, pokój do przyrządzania opatrunków antyseptycznych, dwa mieszkania asystentów i dwa mieszkania dozorców, garderobę uczniów, kuchnię, łazienki dla chorych i dla personelu, windę, wychodki, w osobnym zabudowaniu podręczną pracownię bakteriologiczną;

- c) klinika położniczo-ginekologiczna obejmować ma 2 sale po 12 łóżek dla chorych ginekologicznych, 2 sale po 12 łóżek dla położnic zdrowych, 1 salę o 6 łózkach dla położnic chorych, 8 separatek dla niezwykłych przypadków położniczych i ginekologicznych, salę dla ciężarnych, salę operacyjną, salę dla rodzących, salę wykładową, która służyć będzie także do wykładów w szkole położnych, poczekalnię dla chorych przychodnich, kancelaryę, gabinet profesora, pokój dla ćwiczeń mikroskopowych, bakteriologicznych, pokój do ćwiczeń operacyjnych, mieszkanie dla dwóch asystentów, mieszkanie dla aknszerki, pokój dla dyżurujących uczniów o dwóch łózkach, pokój dla posługaczek, pokój dla posługaczek wojnych w nocy od służby, magazyn na bieliznę i sprzęty, łazienki i dwie kuchnie.

III. Oprócz tego zobowiązuje się Wydział krajowy w głównym gmachu szpitalnym umieścić, przeprowadzając na koszt funduszu krajowego stosowną adaptację:

- a) klinikę chorób ocznych obejmującą potrzebną ilość sal do umieszczenia 40 łóżek dla chorych, amfiteatralną salę operacyjną zarazem wykładową, która ma służyć także dla wykładów kliniki chorób skórnych i wenerycznych, poczekalnię dla chorych przychodnich, pokój ordynacyjny dla tychże, pokój dla badań oftalmologicznych, gabinet profesora, mieszkanie asystenta, pokój dla dozorezyń i pokój dla dozorezyń starszej, kuchnię, łazienki, wychodki, pokój dla służącego;
- b) klinikę chorób skórnych i wenerycznych, obejmującą potrzebną ilość sal dla chorych na umieszczenie 40 łóżek, gabinet profesora, poczekalnię dla chorych przychodnich, mieszkanie asystenta, łazienki z 7 wanami, kuchnię, wychodki, mieszkanie sług.

IV. Dla wszystkich powyżej wymienionych pięciu klinik dostarczy Wydział krajowy kosztem funduszu krajowego całe urządzenie wewnętrzne, jednakże tylko takie, jakie jest używane w szpitalu krajowym.

Koszta tego urządzenia nie mogą przekraczać sumy 20.000 zł. w. a.

Gdyby e. k. Rząd żądał pod tym względem zmian i ulepszeń, porozumie się w swoim czasie z Wydziałem krajowym, przyjmując na skarb państwa nadwyżkę kosztów stąd wynikłą.

V. Wszystkie kliniki powyższe, zupełnie urządzone, odda Wydział krajowy na użytek fakultetu lekarskiego w następującym porządku czasu:

- 1) klinikę wewnętrzną i klinikę chirurgiczną dnia 1. kwietnia 1897;
- 2) klinikę okulistyczną dnia 1. października 1897;
- 3) klinikę położniczą i ginekologiczną i klinikę chorób skórnych i wenerycznych dnia 1. października 1898.

VI. C. k. skarb państwa ze względu na art. IV. i XIII. niniejszej umowy nie nabywa żadnego prawa własności gmachów i sprzętów oddanych na użytek klinik. Sprzęty jednak, sprawione wyłącznym kosztem e. k. skarbu, pozostają jego własnością i w osobnym inwentarzu będą zapisywane.

VII. Każdy oddział kliniczny jest zarazem oddziałem szpitala krajowego i podlega jako taki ogólnym normom i zarządowi szpitala, ustanowionemu przez Wydział krajowy z uwzględnieniem wszakże wymagań nanki klinicznej.

Profesorowie kierujący klinikami są zarazem bezpłatnymi prymaryuszami na tych klinikach, jako na oddziałach szpitalnych i mają się do przepisów szpitalnych jako prymaryusze zastosować. Sekundaryusze szpitalni i służba na klinikach będą podlegali profesorom jako prymaryuszom.

VIII. Profesorom klinicznym służy prawo wybierania chorych do swoich oddziałów klinicznych ze wszystkich innych oddziałów szpitalnych, o ile chory temu się nie sprzeciwi; służy im także prawo zwracania chorych ze swoich oddziałów na zwykłe oddziały szpitalne, o ile chorzy ci według przepisów szpitalnych do szpitala się kwalifikują.

IX. Koszta zwykłego utrzymania gmachów i ich wewnętrznego urządzenia na oddziałach klinicznych ponosi fundusz krajowy. Gdyby jednak c. k. Rząd na oddanych fakultetowi do użytku oddziałach klinicznych domagał się zmian, obowiązany jest pod względem kosztów porozumieć się za każdym razem osobno z Wydziałem krajowym.

X. Koszta zwykłego szpitalnego utrzymania chorych na oddziałach klinicznych ponosi fundusz krajowy. O ile koszta te utrzymania chorych t. j. żywienie, lekarstwa, opatrunki i t. p. ze względu na potrzeby nauki uniwersyteckiej przekraczać będą obowiązującą normę szpitalną, nadwyżkę tę pokrywać będzie corocznie c. k. skarb państwa.

Sposób obliczania tej nadwyżki i pokrywania jej pozostawia się osobnemu pomiędzy Wydziałem krajowym a c. k. Administracją państwową zawrzeć się mającemu porozumieniu.

XI. Gdyby na fakultecie lekarskim inne kliniki, mianowicie klinika laryngologiczna, klinika chorób uszu i klinika chorób nerwowych miały być zaprowadzone, Wydział krajowy obowiązuje się ponieść je w gmachach szpitala krajowego na podstawie osobnego układu z c. k. Administracją państwową zawrzeć się mającego w myśl zasad przyjętych w obecnej umowie.

XII. Zwłoki ubogich leczonych kosztem funduszu krajowego, a zmarłych w szpitalu, mają służyć za przedmiot nauki w oddziałach nieklinicznych fakultetu lekarskiego.

Profesor anatomii patologicznej będzie pełnił bezpłatnie obowiązki prosektora szpitalnego.

XIII. C. k. skarb państwa do kosztów budowy i adaptacji, wymienionych w art. I. niniejszej umowy obowiązuje się przyczynić subwencją 150.000 zł., którą wypłaci do kasy Wydziału krajowego w trzech ratach rocznych po 50.000 zł. w ten sposób, iż pierwsza rata przypadnie na rok 1895

Art. XIV. Akt umowy tej wystawia się w dwóch egzemplarzach równobrzmiących, nieostemplowanych, podpisanych przez c. k. Namiestnika Galicyi oraz przez Marszałka i dwóch Członków Wydziału krajowego.

Jeden egzemplarz przechowany będzie w aktach c. k. Namiestnictwa, drugi w aktach Wydziału krajowego.

Lwów dnia 15 marca 1892 r.

Przewodniczący :

Tarnowski.

Sprawozdawca :

Dr. Adam Czyżewicz.